



Co-funded by the  
Erasmus+ Programme  
of the European Union

## Brački statut: jezik i stil, uredbe i značenja

<b>Nastavno područje</b>	<b>Hrvatski jezik</b> (povijest jezika, pisano i usmeno izražavanje) Povijest Građanski odgoj
<b>Tema</b>	<b>Brački statut: jezik i stil, uredbe i značenja</b>
<b>Ishodi učenja/kompetencije</b>	Razumjeti povezanost stvarnog i jezičnog konteksta Zamijetiti i opisati osobitosti administrativnoga stila Znati argumentirano raspravljati o sadržaju pravila neke zajednice (obitelj, razred, lokalna zajednica) Usvojiti i aktivno rabiti novi leksik Razumjeti i objasniti međuovisnost pravila i uvjeta života Znati povezati društvena pravila s povijesnim kontekstom Znati oblikovati neko pravilo administrativnim stilom
<b>Dob učenika</b> (potrebno predznanje)	Učenici šestog razreda, 12 godina Opći uvjeti života u srednjem vijeku
<b>Prevladavajući tip aktivnosti</b> (terensko istraživanje, igra, praktične aktivnosti...)	- prikupljanje podataka iz literature (Brački statut, Povijest Brača) - obrada prikupljenih podataka: (pisano i usmeno izražavanje) - dramske igre (dramatizacija životnih situacija, kreiranje zakonodavnih odbora) - pisano stvaralaštvo (smišljanje zakonskih područja i članaka)
<b>Ključni pojmovi</b>	<b>Hrvatski jezik :</b> - početci hrvatske pismenosti - administrativni stil) - arhaični jezik, arhaizmi <b>Povijest:</b> Rani srednji vijek, komunalna uprava, statuti i zakonici, feudalno društvo, društveni slojevi, nejednakost pred zakonom <b>Građanski odgoj:</b> - građani, pojedinac i zajednica - zajednički interes i dobrobit - načelo pravednosti, demokratski odnosi
<b>Pedagoški scenarij /tijek ostvarivanje pedagoške sekvence</b>	<b>1. Motivacija za rad na projektu</b> Tri para učenika stvaraju dramsku improvizaciju na temu "Priprema oca i majke za današnji zimski radni dan". Jedan

par improvizira scenu iz ilirskoga razdoblja, drugi iz srednjega vijeka, treći iz današnjice. Nakon odigranih scena pozivamo učenike da komentiraju i analiziraju dramske igre. Metodom heurističkog razgovora utvrditi koliko učenici poznaju temeljne uvjete života iz tako različitih povijesnih razdoblja.

## **2. Pisana vježba – produblјivanje znanja (rad u skupinama)**

Učenici su podijeljeni u skupine. Zadatak svake skupine je opisati „Kako se živjelo na Braču u srednjem vijeku?“ (*Koliko je ljudi živjelo na otoku? Gdje su bila naselja? Kakve su bile kuće? Obitelji? Jesu li svi ljudi bili isti po društvenom položaju? Tko je vladao? Čime su se ljudi bavili? Tko su im bili neprijatelji? Jesu li bili povezani s kopnom? Je li bilo jednostavno doći do kopna?*)

Predstavnici skupina javno predstavljaju uratke. Razvija se raspava, produbljuje znanje.

## **3. Upoznavanje s ključnim pojmom – zakon**

Učenici zapisuju asocijacije uz pojam **zakon**. Pozvani su na raspravu o potrebi stvaranja zakona.

(*Čemu zakoni služe? Tko ih donosi? Što zakoni uređuju? Koji je najvažniji zakon u nekom društvu? Što se događa kad se zakoni ne poštuju?*)

## **4. Upoznavanje s činjenicama o Bračkom statutu - osnovni podatci**

Metodom izlaganja učitelj upozna učenike s nekim činjenicama o Bračkom statutu (*Kako je nastao? Tko ga je napisao? Koliko je trajao? Koja je područja žiota uređivao? Zašto je bio važan za sve članove zajednice?*)

## **5. Upoznavanje s Bračkim statutom - rad na tekstu**

Učenici, podijeljeni u skupine preuzimaju od učitelja dijelove Statuta.

Nakon prvog susreta s odabranim dijelovima teksta, učenici zapisuju nepoznate riječi. Iskazuju dojmove o tekstu koji su čitali (*Potiče li pročitani tekst kakve osjećaje? Kojom se tematikom bavi? Koliko je sličan, a koliko različit od književnih tekstova? Znaju li nekoga tko se danas izražava jezikom sličnom onome u Statutu?*)

Objašnjavamo nepoznate riječi aktivnom uporabom (metodom uvrštavanja u rečenicu). Nakon toga svaka skupina slobodno prepriča sadržaj izvadka Statuta koji su proučavali.

## **6. Analiza Bračkog statuta prema područjima koja uređuje**

Učitelj ponudi nekoliko područja i naslove aplicira na ploču: 1. Obiteljski odnosi, 2. Trgovanje, 3. Poljoprivreda, 4. Javni poslovi, 5. Zločini

Skupine odlučuju koje područje uređuje izvadak Statuta koji su proučavali. Svoj tekst pridružuju aplikaciji za koju su se opredijelili.

Zadatak je svake skupine analizirati zakone prema zadanim smjernicama. (npr. Zakon o poljoprivredi – *Možemo li prema ovim zakonskim odredbama utvrditi što je ljudima na otoku bilo važno u srednjem vijeku? Koja se pitanja, odnosi i problemi uređuju zakonom? Je li zakon pošten i tretira li sve stanovnike jednako? Jesu li propisani zakoni strogi, blagi ili primjereni? Tko je bio povlašten pred zakonom ?*)

## **7. Iskazivanje odnosa prema zakonskim odredbama**

Učenici međusobno raspravljaju i dogovorom odlučuju koje bi zakonske odredbe mogle vrijediti u današnjem društvu.

Obrazlažu zašto. Dodatno ih proučavaju promišljajući kako ih prilagoditi sadašnjem trenutku.

## **8. Usporedna analiza zakonskih tekstova**

Učenici analiziraju i uspoređuju jezik Bračkog statuta s jednim suvremenim zakonskim tekstom. (Što je slično? Što je različito? Kakav je jezik zakonskih tekstova? Kakav je leksik? Kakva je rečenica? Je li zvučniji jezik današnjih zakona ili Bračkog statuta? )

## **9. Pisano stvaralaštvo**

1. Učenici odabiru nekoliko zakonskih članaka Bračkog statuta, nastoje ga prevesti na današnji jezik i prilagoditi uvjetima života koje oni poznaju

2. Učenici zamišljaju život svojih vršnjaka u srednjem vijeku. Pokušavaju smisliti nekoliko zakonskih članaka koji bi uređivali život djece. Članke pišu u kodu Bračkoga statuta. Tako stvaraju dopune/reformacije koje će nazvati Brački zakonik.

## **10. Javno predstavljanje i izglasavanje novih zakona**

Učenici predstavljaju i objašnjavaju svoje zakonske odredbe (život u sadašnjosti i život u prošlosti). Slušatelj/javnost komentira zakonske odredbe, zatim se o njima glasuje.

Prihvaćene odredbe objavljuju se na razrednoj oglasnoj ploči.



Co-funded by the  
Erasmus+ Programme  
of the European Union

<b>Mjesto realizacije aktivnosti</b> (učionica, vanjski prostor...)	Učionica, knjižnica
<b>Nastavna sredstva i pomagala, potreban materijal</b>	Literatura, ploča, aplikacije, papiri
<b>Trajanje aktivnosti</b>	deset nastavnih sati
<b>Način provjere ishoda</b>	Analiza učeničkih uradaka – rezultata rada (zakonik)
<b>Materijalni rezultati/ svjedočanstvo o radu i rezultatima</b>	Brački zakonik (zbir zakonskih tekstova) PP prezentacija rada na projektu